

Datum: 01.07.2021

Medij: Nedeljnik

Rubrika: Bez naslova

Autori: Dušan Telesković

Teme: Nataša Dragojlović; Nacionalni konvent o Evropskoj uniji

Napomena:

Površina: 1582

Naslov: **Veliki Je raskorak između deklarativnog i stvarnog. To vidi i EU, ali i građani Srbije**

Strana: 38,39,40

EU KONVENT OTVARANJE POGLAVLJA

Veliki je raskorak između deklarativnog i stvarnog. To vidi i EU, ali i građani Srbije

Naše članice svakodnevno svedoče i protestuju protiv ugrožavanja prava na zdravu životnu sredinu, vinovnici ostaju nekažnjeni, građani udišu zagađen vazduh, nemaju vode ili ona nije odgovarajućeg kvaliteta, deponije se nelegalno formiraju i množe, kaže za Nedeljnik Nataša Dragojlović, koordinatorka Nacionalnog konventa za EU

Piše Dušan Telesković

Srbija nije otvorila nijedno poglavlje u pregovorima sa EU, uprkos deklarativnom zalaganju za evropske integracije, upornom obećavanju evropske budućnosti Srbije, ni prošle a ni u prvoj polovini ove godine, kaže Nataša Dragojlović, koordinatorka Nacionalnog konventa za EU.

„Srbija je pokušala. Ponudila je četiri nove pregovaračke pozicije, za četiri poglavlja koja su nedostajala da se otvore i drugi klasteri. Kasno. Dva su osnovna razloga: prvi je taj što je naša vlada kasno krenula u izradu i proceduru odobravanja pregovaračkih pozicija za poglavlja 10, 15, 16 i 19, kao i taj što su i domaće i EU procedure prilično komplikovane i zahte-

vaju vreme. Naše pregovaračke pozicije osim Evropske komisije, odobravaju i države članice. Neke od njih bile su protiv, a neke su tvrdile da im nije ostavljeno dovoljno vremena da ih kako treba razmotre u okviru svojih administracija. Tako su i premijerka i ministarka za evropske integracije morale da se u Luksemburgu pomire sa činjenicom da se, eto, samo

FOTO: PROFIMEDIA

Datum: 01.07.2021
Medij: Nedeljnik
Rubrika: Bez naslova
Autori: Dušan Telesković

Napomena:
Površina: 1582

Teme: Nataša Dragojlović; Nacionalni konvent o Evropskoj uniji

Naslov: Veliki Je raskorak između deklarativnog i stvarnog. To vidi i EU, ali i građani Srbije

Strana: 38,39,40

konstatuje da je prvi klaster otvoren, jer su u okviru njega otvorena sva poglavlja. Od otvaranja klastera nema ništa do kraja ove godine, a u najboljem slučaju na jesen. Slovenija preuzima predsedavanje Evropskoj uniji od Portugalije, pa je dobar trenutak da se intenziviraju aktivnosti“, kaže Nataša Dragojlović.

Ona naglašava da je poslednja akcija vlade pokazala civilnom društvu da je zaista očigledno da u ovom procesu nedostaje samo politička volja, a ne i kapaciteti ili finansije.

„Videli smo po ko zna koji put da kada država nešto hoće, ona to i može i uradi. Administracija je pokazala da može da u rekordnom roku formuliše dobre pregovaračke pozicije uz konsultovanje i privrede, kao u slučaju poglavlja 16, gde je visina akciza bila glavna tema. Zakon o akcizama je promenjen, kao i zakoni o energetici u Narodnoj skupštini. Procedura promene Ustava je pokrenuta ali kasno, bez dovoljno široke javne rasprave i uvažavanja mišljenja struke. Rok za promenu Ustava je bio pre pandemije i već je istekao“, rekla je Nataša Dragojlović.

Ona ukazuje i da je mnogo vremena i dobrih prilika propušteno i da se sve radi u zadnji čas.

„Što bi naš narod rekao: Ne goji se pečena uoči Božića. I zato iz Luksemburga samo konstatacija da je davno otvoreno ono što čini prvi, osnovni i najvažniji klaster u kom su pored političkih i ekonomskih kriterijumi, reforma javne uprave, poglavlja 23 i 24, kao najvažnija ali i 5-javne nabavke i 32 - finansijska kontrola. Pregovaračka pozicija za veoma važno poglavlje 27 je predata ali ni to poglavlje još uvek nije otvoreno. Formalno gledano, možda je Srbija poslala prihvatljivu pregovaračku poziciju, ali ako nema pomaka u primeni principa vladavine prava i zakona, onda nije ispunjen osnovni preduslov. Situacija na terenu to svakog dana potvrđuje. Naše članice svakodnevno svedoče i protestuju protiv ugrožavanja prava na zdravu životnu sredinu, vinovnici ostaju nekažnjeni, građani udišu zagađen vazduh, nemaju vode ili ona nije odgovarajućeg kvaliteta, deponije se nelegalno formiraju i množe. Veliki je raskorak između deklarativnog i stvarnog. To vidi i EU, ali i građani ove zemlje, što je još važnije“, kaže Nataša Dragojlović.

Glavni neispunjen kriterijum je dalja profesionalizacija i osiguranje nezavisnosti u operativnom radu policije, ili preciznije zaštita od uticaja politike i organizovanog kriminala

Bojan Elek, Beogradski centar za bezbednosnu politiku

Katarina Golubović iz Jukoma koja prati poglavlje 23 smatra da stanje u ovom poglavlju možda i najviše blokira otvaranje ostalih poglavlja.

„Nakon dve godine ignorisanja obaveza, ponovo se u martu započelo sa radom na izmenama propisa. Međutim, primetno je da se Vlada, prilikom određivanja novih pravila, ne vodi u potpunosti ciljevima koji su ugovoreni sa EU. I to stvara otpor kod zainteresovanih grupa, usporava i unazađuje proces pristupanja. Tako se civilno društvo i mediji protive izmenama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, jer ograničava pristup informacijama umesto da ga obezbedi, sudije i tužioci se protive ustavnim promenama, jer prvobitno predložene omogućavaju veći politički uticaj na pravosuđe. S druge strane, potpuno je 'nestao' sa zakonodavnog puta podržavan Nacrt zakona o istopolnim zajednicama, nakon što je predsednik najavio uskraćivanje potpisa. Upravo ovakva situacija, gde još uvek nema praktičnog pomaka u vladavini prava, dovela je do odluke EU da još ne otvara nove klastere i poglavlja“, kaže Katarina Golubović.

Bojan Elek, iz Beogradskog centra za bezbednosnu politiku, koji prati poglavlje 24, kaže da ključni problemi i dalje nisu rešeni, iako je ovo poglavlje, koje se tiče reformi u oblasti unutrašnjih poslova, otvoreno u pregovorima pre tačno pet godina.

„Glavni neispunjen kriterijum je dalja profesionalizacija i osiguranje nezavisnosti u operativnom radu policije, ili preciznije zaštita od uticaja politike i organizovanog kriminala, jer jedino autonomna i profesionalna policija može da radi u interesu građana. Ovo je i preduslov za rešavanje brojnih ostalih problema u poglavlju, poput efikasnije borbe protiv kriminala, borbe protiv trgovine ljudima ili sprečavanje pranja novca. Va-

žno je i to da EK i zemlje članice ne vide dovoljan napredak na ovim poljima, što je jasno iz činjenice da od 2019. godine nismo otvorili nova poglavlja. To je veoma jasna poruka da su rezultati izostali, a, u skladu sa pregovaračkim okvirom, uzrok ovog zastoja Srbije u evropskim integracijama pre svega treba tražiti u nedovoljnom napretku u ovom i poglavlju 23“, rekao je Elek.

Nikola Marković, predsednik Društva za informatiku Srbije i koordinator RG NKEU za poglavlje 10, kaže da je ovo poglavlje spremno za otvaranje.

„Evropska unija je visoko razvijeno informaciono društvo i za prijem novih članova traži da budu ispunjeni određeni standardi. EK je u svojim izveštajima konstatovala da je Srbija 'umereno pripremljena' i da je neophodno dosledno 'usaglasiti pravni okvir sa regulatornim okvirom EU'. Osnovni problem je što vlada nije predložila usaglašen Zakon o elektronskim komunikacijama i nije obezbeđena operativna i finansijska nezavisnost regulatornog tela. Radna grupa NKEU za poglavlje 10 je u proteklom periodu u više navrata ukazivala na ovaj nedostatak. Radna grupa za poglavlje 10 i Odbor za evropske integracije parlamenta su u maju 2021. podržali Pregovaračku poziciju za poglavlje 10. Znači, sa stanovišta Nacionalnog konventa za poglavlje 10, Odbora za evropske integracije i nadležnih državnih organa stvoreni su uslovi da se otvori poglavlje 10 i otpočnu pregovori“, kaže Marković.

Nataša Vučković iz Fondacije „Centar za demokratiju“, koordinator NKEU za pregovaračka poglavlja 2 i 19, kaže da je skringing za poglavlje 19 (Socijalna politika i zapošljavanje) završen bilateralnim sastankom u junu 2014. godine.

Izveštaj o skringingu dostavljen je vladu aprila 2016: ocenjeno je da je zakonodavstvo RS delimično usklađeno sa zakonodavstvom EU. Srbija je dobila početno merilo za otvaranje pregovora u kojem se kaže da „Republika Srbija treba da dostavi EK Akcioni plan“.

Nataša Vučković kaže da je proces pripreme Akcionog plana tekao dosta sporo. Vlada Srbije usvojila ga je tek u maju 2020. godine - četiri godine posle dostavljenog Izveštaja o skringingu.

„Akcionim planom je predviđeno planiranje harmonizacije sa standardima EU u oblastima 1) radno pravo, 2) socijalni di-

FOTO: PROFIMEDIA

Datum: 01.07.2021

Medij: Nedeljnik

Rubrika: Bez naslova

Autori: Dušan Telesković

Teme: Nataša Dragojlović; Nacionalni konvent o Evropskoj uniji

Napomena:

Površina: 1582

Naslov: Veliki Je raskorak između deklarativnog i stvarnog. To vidi i EU, ali i građani Srbije

Strana: 38,39,40

N | EU KONVENT OTVARANJE POGHLAVLJA

jalog, 3) bezbednost i zdravlje na radu, 4) politika zapošljavanja, 5) Evropski socijalni fond (ESF), 6) socijalno uključivanje i socijalna zaštita i 7) antidiskriminacija u politici zapošljavanja i socijalnoj politici.

Početak maja 2021. Odbor za Evropske integracije parlamenta je na zajedničkoj sednici sa članovima NKEU razmotrio sažetak Pregovaračke pozicije usvojio je predlog Pregovaračke pozicije. Konvent ima uvid samo u sažetak pregovaračke pozicije.

„Tom prilikom posebna pažnja u raspravi je posvećena najavi predstavnika Ministarstva da će se razmotriti 'kodifikacija radnog prava' što je odgovor na kritike organizacija civilnog društva, sindikata i stručne javnosti da je radno pravo isuviše fragmentirano usvajanjem novih zakona poput Zakona o agencijskom zapošljavanju, Zakona o pojednostavljenom radnom angažmanu na sezonskim poslovima i dr., što često dovodi do kontradiktornih odredbi i onemogućava efikasnu zaštitu prava. Radna grupa učestvuje u konsultacijama sa nadležnim ministarstvom i pregovaračkim timom vlade, kao i sa Odborom za evropske integracije Skupštine. Radna grupa Konventa koja prati ovo poglavlje učestvovala je u razmatranju nacrtu Akcionog plana, no nijedan od njenih komentara nije usvojen u narednoj verziji Plana. Radna grupa je imala stav da je vremenski plan utvrđen Akcionim planom nerealističan i da će biti neophodna revizija Akcionog plana. Ključni zadaci su: Zakon o radu, Zakon o štrajku, Zakon o socijalno-ekonomskom savetu, Strategija socijalne zaštite, Zakon o socijalnoj zaštiti, transponovanje Direktiva EU, ratifikacija Konvencija MOR-a koje Srbija još nije ratifikovala“, kaže Nataša Vučković.

Jelena Rančić iz NALED-a u Konventu prati napredak jednog od najvažnijih ekonomskih poglavlja - 16, koje pokriva poreze, odnosno sistem oporezivanja u Srbiji.

Ona kaže da zakonodavni okvir u najvećoj mogućoj meri pokriva indirektnu poreze, odnosno poreze na potrošnju, prvenstveno porez na dodatu vrednost (PDV) i akcize, a stepen usklađenosti Zakona o PDV-u i Zakona o akcizama ocenjuje se u odnosu na odgovarajuće EU Direktive.

„Iako su eksplanatorni i bilateralni

skrining održani pre šest godina, RS sve do ove godine nije bila dovoljno spremna za otvaranje poglavlja 16 za pregovore, i to pre svega u oblasti akcizne politike. Pravila EU strogo zabranjuju različiti fiskalni tretman iste kategorije proizvoda, a važeća zakonska regulativa u Srbiji je favorizovala domaće proizvode u odnosu na akcizne proizvode iz uvoza. Konkretno, akciza na kafu i proizvode od kafe se naplaćivala samo prilikom uvoza, a ne prilikom puštanja u promet. Takođe, na jaka alkoholna pića iz uvoza plaćala se veća (i do dva i po puta) akciza u odnosu na proizvodnju i promet sličnih pića u zemlji. Iz tog razloga je EK kao uslov (merilo) za otvaranje PP 16 za pregovore definisala ujednačavanje akciznog opterećenja za sve kategorije ove grupe proizvoda, bez obzira na to da li se proizvode u zemlji ili uvoze“, kaže Jelena Rančić.

Ona dodaje da je izmenama Zakona o akcizama od početka 2018. godine eliminisan različit tretman proizvoda od kafe.

„Međutim, ostao je problem neujednačene visine akcize na jaka alkoholna pića, s obzirom na to da se ona obračunavala prema vrsti pića (rakije od voća, rakije od žitarica, itd.), a ne prema procentu čistog alkohola koji je u samom piću sadržan.

Konačno, krajem maja ove godine izmenjen je Zakon o akcizama, kojim je predviđeno da se visina akcize na jaka alkoholna pića utvrđuje prema procentu čistog alkohola (etil alkohola) koji je sadržan u konkretnom piću. Na taj način eliminisana je višedecenijska razlika u fiskalnom opterećenju između domaćih proizvođača i uvoznika ove kategorije akciznih proizvoda. Izmene zakona

Potpuno je „nestao“ sa zakonodavnog puta podržavan Nacrt zakona o istopolnim zajednicama. Upravo ovakva situacija, gde još uvek nema praktičnog pomaka u vladavini prava, dovela je do odluke EU da još ne otvara nove klastere i poglavlja

Katarina Golubović, Jukom

su bile osnova za pripremu Pregovaračke pozicije u oblasti oporezivanja, kao i za definisanje odgovarajućeg vremenskog okvira, odnosno planirane dinamike usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa EU Direktivom, a koja je nakon usvajanja na Vladi poslata EK“, rekla je Jelena Rančić.

Koordinatorica Radne grupe za poglavlje 15 Konventa Lidija Radulović iz Beogradskog fonda za političku izuzetnost kaže da ovo poglavlje prema novoj metodologiji pregovora pripada klasteru 4 i poslednje je predato EK neposredno pred međuvladinu konferenciju.

„Pregovaračka pozicija Srbije za poglavlje 15 je Zaključkom Vlade usvojena 7. juna 2021. godine. Za ovo poglavlje o rezultatima skrininga Srbija je obaveštena još u septembru 2015. godine kada je zaključeno da nije dovoljno spremna za otvaranje poglavlja 15. Čak pet godina nije bilo većih pomaka u oblasti energetike, sve do novembra 2020. godine nakon čega dolazi do urgentnih promena. Najveći pozitivni pomaci su učinjeni ubrzano u poslednjih šest meseci kada je prvo usvojen set zakona iz ove oblasti, Izmene i dopune Zakona o energetici i Zakona o rudarstvu i geološkim istraživanjima, i potpuno novi Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije i Zakon o energetske efikasnosti i racionalnoj upotrebi energije.

A nakon toga su usvojena i dokumenta kojima bi se ispunila glavna merila EU za otvaranje poglavlja: plan za potpuno razdvajanje u gasnom sektoru, prema akcionom planu za sprovođenje aktivnosti u cilju reorganizacije JP Srbijagas 20. maja 2021. godine doneta je odluka o prenosu udela Transportgasa sa javnog preduzeća na Republiku Srbiju. I u junu sastavljen je Akcioni plan za formiranje i održavanje obaveznih rezervi sirove nafte i naftnih derivata.

I pored izuzetne žurbe da bi sva merila bila ispunjena do međuvladine konferencije, klaster 4 nije otvoren.

Moglo bi se oceniti da je od početka ove godine započeo pozitivan trend kako za poglavlje 15, tako i za celokupan razvoj energetike u Srbiji, ali kao najveći izazov ostaje implementacija napisanog“, kaže Lidija Radulović.

Za to vreme Srbija gubi milijardu evra godišnje zato što još nije članica EU, pokazuje istraživanje Evropskog pokreta u Srbiji. **N**

